

29.6.2022

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN (YVA) SOVELTAMISESTA YKSITTÄISTAPAUKSESSA, MERIKAAPELIHANKE VÄLILLÄ HANKO-KÖKAR, EASTERN LIGHT FINLAND I OY

HANKE

Eastern Light -merikaapelihanke välillä Hanko-Kökar

HANKKEESTA VASTAAVA

Eastern Light Finland I Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

Y-tunnus: 2734154-2

TOIMIVALTAINEN VIRANOMAINEN

Ympäristöministeriö on 24.3.2022 antamallaan päätöksellä (VN/7454/2022) määrännyt Varsinais-Suomen ELY-keskuksen tekemään YVA-lain 11 §:n mukaisesti päätöksen siitä, tulisiko Hanko-Kökar-merikaapelihankkeeseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä YVA-lain 3 §:n 2 ja 3 momentin nojalla.

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimivalta ei koske hankkeen Ahvenanmaan aluevesillä kulkevaa osuutta hankkeesta.

ASIAN VIREILLETULO

Eastern Light Finland I Oy / LandPro Oy on 26.4.2022 pyytänyt Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ratkaisua siitä, tuleeko kuituoptyksen tietoliikennekaapelihankkeeseen soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

ELY-KESKUKSEN RATKAISU

Eastern Light Finland I Oy:n Suomen alueella kulkevaan osuuteen hankkeesta ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

HANKKEESTA VASTAAVAN TOIMITTAMAT TIEDOT

Hankkeesta on saatu YVA-lain (252/2017) 12 §:n ja YVA-asetuksen (277/2017) 1 §:n edellyttämät tiedot.

Hankkeen kuvaus ja sijaintipaikan ympäristö

Eastern Light Finland I Oy suunnittelee merenalaisen kuituoptyksen tietoliikennekaapelin rakentamista Saaristomeren poikki Hangosta Kökariin, Ahvenanmaalle. Hankkeen tarkoituksena on kehittää kansainvälinen pitkämatkainen musta kuitu -kaapeliverkosto

Itämeren alueen keskeisten data- ja viestintäkeskusten sekä solmukohtien välille. Hanke pyrkii vastaamaan alueen nopeasti kasvavaan kansainvälisen kuituoptisen kaapeliverkoston kysyntään.

Suunnitellun kaapelireitin pituus on 132 kilometriä ja se kulkee Suomen aluevesien läpi Hangosta Kōkariin, josta noin 111 kilometriä kulkee Suomen alueella ja noin 21 kilometriä Ahvenanmaan maakunnan alueella. Ehdotettu reitti on suunniteltu siten, että sen linjaus kiertää herkäät alueet, geoteknisesti haastavat alueet, ankkurointialueet ja satamien sisääntuloväylät, riittämättömästi tutkitut hydrografiset alueet sekä merenalaiset läjitysalueet.

Kaapeli lasketaan ns. free-lay-tekniikalla eli vapaalla laskulla pudottamalla se kaapelinlaskualukselta suunniteltua reittiä pitkin. Laskettaessa kaapeli vapaasti merenpohjaan ei tarvita vedenalaisia laitteita ja vaikutus ympäristöön jää minimaaliseksi. Asennustarkkuus on noin 10 metriä kun vesisyvyys on alle 100 metriä. Joissakin reitin kohdissa pieni poikkeaminen suunnitellusta asennuskohdasta voi olla tarpeen esimerkiksi merenpohjan epätasaisuuden vuoksi. Kaapelinlaskualus asentaa päivässä noin 60 kilometriä kaapelia vapaalla laskutavalla. Kaapelin asennusta varten varataan noin 0,5 merimailin (noin 925 metriä) suoja-alue, koska kaapelinlaskualuksen ohjattavuus on rajoittunut. Arvioitu kokonaisaika merikaapelin laskemisella Suomen aluevesillä on 2–3 päivää. Rantautumiskohdissa alueelle asennetaan kaapelinsuojaputket suuntaporauksen avulla. Suojaputket ulottuvat vedenpinnan alapuolelle ja ne suojaavat kaapelia ulkoisilta vaurioilta. Kaapelin läpimitta on 30 mm ja sitä suojaa teräslangoilla vahvistettu ulkokuori. Kaapelissa ei ole sähkövirtaa.

Hankealueen nykytilan kuvaus

Merialue

Suomen merenhoitoalue ulottuu rantavyöhykkeestä talousvyöhykkeen ulkorajalle ja jakautuu kuudelle Itämeren altaalle. Suurin osa hankkeesta (noin 84 %) sijoittuu Saaristomeren alueelle ja pieni osa (noin 16 %) Ahvenanmaan maakunnan merialueelle.

Hanke sijoittuu seuraaville Suomen merenhoidon alueille:

- Korppoon eteläinen saaristoalue (92.31)
- Gullkronan saaristoalue (92.212)
- Hangonselän saaristoalue (92.113)

Vedenlaatu ja meriympäristön tila

Itämeren vesi on vähäsuolaista murtovettä. Sen keskisuolaisuus on alle 10 promillea kun valtamerien suolaisuus on noin 35 promillea. Itämereen Tanskan salmien kautta tulevat epäsäännölliset suolapulssit voivat työntää edellään Gotlannin syvänteen suolaista, ravinteikasta ja vähähappista vettä Itämeren pohjoisempiin osiin ja erityisesti Suomenlahdelle. Ahvenanmeren kynnys (60–70 m) ja Saaristomeren matalat alueet estävät suolaisen, vähähappisen ja ravinteikkaan alusveden pääsyn Pohjanlahdelle, mutta Saaristomerellä alusveden kumpuamista pintakerrokseen saakka voi ajoittain tapahtua. Saaristomerellä pohjanläheisen vesikerroksen happitilanne voi olla ainakin ajoittain huono matalampien vesialueiden ympäröimissä, kerrostuvissa syvänteissä, mikä saattaa aiheuttaa ravinteiden -lähinnä fosforin- vapautumista alusveteen. Kerrostuneisuuden purkautuessa esim. kumpuamisilmiöiden ja myrskyjen yhteydessä on mahdollista, että syvänteisiin aikojen saatossa kertyneitä ravinteita päätyy myös päällysveteen aiheuttaen ainakin paikallista tai alueellista rehevyystason kohoamista.

Merenhoitosuunnitelman toimenpideohjelman 2022–2027 mukaan Suomen merialueella, kuten koko Itämerellä ei ole kaikilta osin saavutettu hyvää meriympäristön tilaa vuoden 2020 loppuun mennessä. Saaristomeri on hankealueella reheväkö ekologisen tilan ollessa tyydyttävä. Rehevöityminen on seurausta merialueelle kulkeutuvan typen ja fosforin liiallisesta kuormituksesta joki- ja valumavesien mukana sekä merialueen ns. sisäisestä kuormituksesta.

Pohjaolosuhteet

Hanko-Kökar-reitillä Saaristomerellä vallitsevina pohjatyyppeinä ovat pääasiassa lieju/liejusavi ja kovien pohjien yhdistelmät. Hanko-Kökar-kaapeli sijoittuu pohja-alueille, joilla haitallisten aineiden esiintyminen on epätodennäköistä. Lisäksi kaapelin asennustekniikka on sellainen, että pohjasedimentin resuspensio vesimassaan jää asennustyön yhteydessä hienoaineksen sedimentaatioalueillakin hyvin vähäiseksi.

Pohjaeliöstö ja vedenalainen kasvillisuus

Itämeren pohjaeläinyhteisöt ovat yhdistelmä mereisten, murtoveden ja makean veden eliöistä ja levinneisyyttä sekä lajiston monimuotoisuutta rajoittaa ja säätelee pohjoiseen päin vähenevä suolapitoisuus. Pohjaeliöstön levinneisyyteen ja tiheyteen syvillä pohjilla vaikuttavat lisäksi paikalliset ympäristötekijät, joista tärkeimpänä happipitoisuus. Suurin vesisyvyys merikaapelin reitillä on noin 80 metrissä. Pääosa reitin länsiosasta sijaitsee syvyysvyöhykkeellä 30–50 metriä ja pääosa reitin itäosasta sijaitsee syvyysvyöhykkeellä 10–30 metriä. Kaapeli kulkee Saaristomerren kansallispuiston poikki. Alue on vesieliöstöltään Suomen merialueen runsaslajisinta aluetta. Kaapelireitin varrella vesiluonto vaihtelee suojaisten salmien rehevämmissä alueista suurten selkävesien karumiin jaksoihin.

Kalasto ja kalastus

Saaristomerren kalasto koostuu murtovesiolosuhteiden takia sekä merikaloista että makean veden kaloista. Kalalajisto vaihtuu enemmän mereiseen lajistoon saariston harventuessa ja muuttuessa avomerialueeksi. Saaristomeri on Suomen tärkeimpiä kalastusalueita. Erityisesti alueella pyydetään silakkaa, kilohailia ja turskaa. Myös kalanviljelyllä on merkitystä joillakin Saaristomerren alueilla.

Linnut ja merinisäkkäät

Kaapelin suunnitellun reitin varrella on monipuolinen saaristo ja myös saaristolinnusto. Kaapelireitti kulkee valtakunnallisesti tärkeäksi luokitellulla lintujen pesimis- tai levähdysalueella (FINIBA) sekä Korppoon lounaispuolella myös kansainvälisesti tärkeäksi luokitellun lintualueen (IBA) läpi. Hankoniemen pohjoispuolella on maakunnallisesti arvokas lintualue, Hangon pohjoinen saaristo. Varsinais-Suomen puolella on laaja Saaristomerren maakunnallisesti arvokas lintualue, josta pääosa on Saaristomerren kansallispuiston aluetta.

Harvinaisiin pesimälajeihin kuuluvat mm. pikkutiira, etelänsuosirri ja kirjokerttu. Lisäksi alueelle kerääntyy huomattavia määriä vesi- ja rantalintuja sekä muutto- että talvehtimisaikaan. Alue on valtakunnallisesti merkittävä etenkin haahkojen sulkasatoalueena ja merisirrien talvehtimisalueena. Linnustollisesti arvokas ulkosaaristovyöhyke ulottuu melko yhtenäisenä myös Ahvenanmaan ja Uudenmaan alueille. Suomenlahden ja Saaristomerren saaristossa ja avomerellä vesialueella ruokailevista lintulajeista haahka, allihaahka, tukkasotka, lapasotka, selkälökki, pikkutiira ja etelänkiisi on luokiteltu vuonna 2019 uhanalaisiksi (luokka EN), pilkkasiipi, ristosorsa, riskilä, naurulokki, harmaalokki, merilokki ja vesipääsky vaarantuneiksi (luokka VU) sekä isokoskelo, tukkakoskelo ja alli silmälläpidettäväksi (NT). Saaristossa

lintulajeista alli, pilkkasiipi, haahka, meriharakka ja ruokki kuuluvat maailmanlaajuisesti uhanalaisten lajien listalle.

Suomenlahdella ja Saaristomerellä elää kolme merinisäkäslajia: harmaahylje (*Halichoerus grypus*), itämerennorppa (*Pusa hispida botnica*) ja pyöriäinen (*Phocoena phocoena*).

Suojelualueet

Hanko-Kökar-merikaapelireitti kulkee noin 5 kilometriä kahden Saaristomeren Natura-alueeseen kuuluvan suojelualan läpi Nauvon eteläpuolella. Lisäksi kaapelireitti kulkee noin 90 kilometrin matkan valtakunnallisesti tärkeäksi luokitellulla lintujen pesimis- tai levähdysalueella (FINIBA) sekä myös Korppoon lounaispuolella noin 7 kilometriä kansainvälisesti tärkeäksi luokitellulla lintualueella (IBA).

Saaristomerellä esiintyy kallio-, kivikko- ja hiekkarantaisia saaria sekä monia luontodirektiivin liitteessä I mainittuja luontotyyppejä, kuten kallioisia riuttoja, hiekkasärkkiä ja vedenalaisia harjuja sekä monenlaisia arvokkaita lahtia, fladoja ja kluuveja. Lähin hylkeidensuojelualue sijaitsee yli 20 kilometrin etäisyydellä.

Olemassa oleva ja suunniteltu infrastruktuuri

Hanko-Kökar-merikaapeli risteää usean eri saarien välisten tai mantereelta saariin johtavien sähkö- ja tietoliikennekaapelien kanssa. Hankkeesta vastaava on käynnistänyt neuvottelut kaapelien omistajien kanssa ja pyrkii solmimaan tarvittavat kaapeliristeyssopimukset. Risteykset toteutetaan niin, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille.

Vesiliikenne

Merikaapelin reitti risteää useiden lähinnä pohjois-eteläsuuntaisten kauppamerenkulun väylien ja veneilyn runkoväylien kanssa, jotka johtavat Saaristomereltä varsinaiselle Itämerelle ja Suomenlahdelle.

Sotilasalueet

Suomen puolustusvoimien suoja-alueet sijaitsevat aluevesillä ja muutamat niistä ulottuvat Suomen talousvesivyöhykkeen rajalle. Hanko-Kökar-merikaapelin reitti ei kulje puolustusvoimien suoja-alueiden tai ilmatilan rajoitusalueiden läpi. Lähimmät suoja- ja rajoitusalueet sijaitsevat Korppoon lounaispuolella noin 10 km kaapelireitin pohjoispuolella ja Utön alueella noin 20 km kaapelireitin eteläpuolella.

Kulttuuriperintö, arkeologiset kohteet ja sotatarvikkeet

Museoviraston aineiston mukaan lähin hylky sijaitsee noin 180 metrin päässä merikaapelin reitissä. Enintään 2 kilometrin etäisyydellä kaapelireitistä sijaitsee yhteensä 5 hylkyä.

Ensimmäisen ja toisen maailmansodan jäljiltä Pohjois-Itämerellä voi olla jäljellä useita kymmeniä tuhansia miinoja. Miinojen lisäksi merenpohjassa on muita merisodankäynnin jäänteitä, kuten torpedoja, tykinammukset ja ilmapommeja.

Hankkeesta vastaavan tavoitteena on tutkia kaapelireitti geofysikaalisin luotausmenetelmin. Näillä menetelmillä pystytään havaitsemaan vedenalaiset muinaisjäännökset ja tyypilliset merenpohjalla olevat ammuksiset. Luotausaineistoa analysoidaan arkeologin toimesta potentiaalisten arkeologisten kulttuuriperintökohteiden havaitsemiseksi hankealueelta.

Tieteellinen perintö

Merikaapelireitin lähellä alle 2 kilometrin etäisyydellä reitistä ei sijaitse HELCOM:in aineistojen mukaan pitkäaikaissuuranta-asemia. Lähimmät vedenlaadun pitkäaikaissuuranta-asemat sijaitsevat hieman yli 2 kilometrin päässä kaapelireitistä Saaristomerellä Kopparholmin ja Nötön saarien läheisyydessä.

HANKKEESTA VASTAAVAN ARVIO YMPÄRISTÖVAIKUTUKSISTA

Vaikutukset meriympäristön tilaan ja merenhoitoon

Kaapelin laskeminen merialueilla voi teoriassa aiheuttaa merenpohjaan fyysisiä vaikutuksia, kuten pohjien eroosiota ja peittymistä, liettymistä ja veden samentumista. Pehmeillä pohjilla kaapeli uppoaa painonsa johdosta sedimenttiin varsin nopeasti, minkä seurauksena pohjaolosuhteisiin kohdistuva häiriö jää näillä alueilla lyhytaikaiseksi ja vähäiseksi. Kovilla pohjilla kaapelin vaikutukset rajoittuvat kaapelin halkaisijan (30 mm) kokoiseen pitkään kohoumaan pohjan pinnalla. Kaikkiaan kaapelin vapaasta laskusta merenpohjaan kohdistuvat fyysiset vaikutukset ovat erittäin vähäisiä ja paikallisia. Hankkeen vaikutukset sekä kaapelilinjan pohjaolosuhteisiin että vedenlaatuun hankealueella tulevat olemaan käytännössä merkityksettömiä.

Hankkeesta aiheutuu asennuksen yhteydessä jonkin verran vedenalaista melua (lähinnä asentavan aluksen moottori- ja potkuriäänet), mutta tämä haitta on paikallisesti lyhytkestoinen. Merenpohjaan laskettu kaapeli ei aiheuta vedenalaista melua.

Merikaapelin reitti on suunniteltu siten, että herkäät alueet on kierretty. Kaapelityyppi ei sisällä sähköistä jännitettä tai ympäristölle haitallisia aineita. Hanke ei ole ristiriidassa merellisten suojelualueiden verkoston vahvistamisen tai vedenalaisten elinympäristöjen suojelun kanssa.

Hankkeella ei voida katsoa olevan konkreettista vaikutusta meriympäristön tilaan tai merenhoidon tavoitteisiin.

Vaikutukset pohjaeliöstöön ja vedenalaiseen kasvillisuuteen

Läpimitaltaan 30 mm kaapeli lasketaan pääosin vapaasti merenpohjaan ilman muita toimenpiteitä ja todennäköisesti vaikutukset pohjaeliöstöön ovat paikallisia ja vaikutukset vähäisiä. VELMU-hankkeen tietojen perusteella kaapeli kulkee pitkän matkaa mm. sinisimpukalle, liejusimpukalle ja idänsydänsimpukalle soveltuvien pohjien kautta ja kasvillisuudesta punaleväyhteisöt ovat kaapelilinjalla yleisiä. Harvalukuisten lajien ja luontotyyppien esiintymiä ei kaapelin laskureitillä ole tiedossa.

Vaikutukset kalastoon ja kalastukseen

Tietoliikennekaapelin laskusta merenpohjaan voisi kalastolle aiheutua hättävaiikutuksia, mikäli asennuksen yhteydessä ympäröivään veteen leviäisi samennusta ja sen mukana liuenneita haitta-aineita kulkeutuisi alueella sijaitseville kalaston lisääntymisalueille. Kaapelin laskutekniikalla vältetään samennuksen leviäminen ympäröivään veteen, jolloin myöskään kalojen lisääntymisalueille ei kohdistu vaikutuksia merikaapelin laskun aikana.

Itse kaapeli merenpohjalla ei vaikuta kalaston elinolosuhteisiin minkään kalalajin elinkierron aikana, jolloin kaapelin käyttövaiheessa kalastoon kohdistuvaa vaikutusta ei aiheudu.

Asennustöiden aikana kaapelinlaskualue rajoittaa kalastusta aluksen ympärille ehdotettavalla suoja-alueella, joka on alustavasti säteeltään 0,5 merimailia.

Asennuksen kesto on kuitenkin niin lyhyt, että siitä aiheutuvat haitat kalastukselle ovat väliaikaisia.

Kaapelireitille ei aseteta kalastusrajoituksia, joten kalastus voi kaapelin asennuksen jälkeen jatkaa entisessä laajuudessaan. Ammattikalastuksen tilanteen ei arvioida muuttuvan hankkeen toteuttamisen johdosta. Virkistyskalastusta kaapelinlaskualus tai merikaapeli meren pohjalla eivät haittaa millään tavalla varsinkin, kun kaapelin on arvioitu painuvan omalla painollaan pohjasedimentin sisään.

Vaikutukset lintuihin ja merinisäkkäisiin

Hankkeen ainoa linnustoon kohdistuva vaikutusmekanismi on kaapelinlaskualuksesta ja sen toiminnasta aiheutuva väliaikainen häiriö. Kaapelinlaskualuksen toimintaa voidaan verrata normaaliin laivaliikenteeseen, johon linnusto on totunut. Kaapelin laskulla on hyvin vähän tai ei lainkaan vaikutusta lintujen ruokailuun avoimilla merialueilla.

Hankkeeseen ei liity toimenpiteitä, jotka voisivat aiheuttaa merkittävää häiriötä merinisäkkäille. Kaapelia ei myöskään lasketa hylkeiden lisääntymisaikaan kevättalven jääolosuhteissa. Kaapelinlaskualuksista aiheutuvaa lyhytaikaista häiriötä voidaan verrata normaaliin laivaliikenteeseen.

Vaikutukset suojelualueisiin ja suojelukohteisiin

Merikaapelin reitti kulkee osin suojelualueiden ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden poikki. Kaapelin laskutekniikan ja kaapelin laskunopeuden perusteella suojelualueisiin ja Natura 2000 -alueisiin kohdistuu vain hetkellisesti häiriötä. Hanke ei vaikuta EU:n lajisuojeltuihin lajeihin tai kansalliseen lajisuojeluun.

Kaapelityyppi ei sisällä sähköistä jännitettä tai ympäristölle haitallisia aineita, jolloin sillä ei ole pysyviä haitallisia vaikutuksia elinympäristöille tai lajeille. Merikaapelin asennuksen kesto on lyhyt, mikä lieventää huomattavasti mahdollisia vaikutuksia suojelluille lajeille.

Alustavan ympäristövaikutusten arvioinnin perusteella luonnonsuojelulain mukaista Natura-arviointia ei esitetä suoritettavaksi.

Vaikutukset olemassa olevaan ja suunniteltuun infrastruktuuriin

Kaapelin risteyskohdat olemassa olevien kaapeleiden kanssa toteutetaan siten, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille. Hankkeesta vastaava pyrkii solmimaan tarvittavat kaapeliristeys sopimukset. Tarvittavat suojaukset ratkaistaan tapauskohtaisesti.

Vaikutukset vesiliikenteeseen

Saaristomerellä Suomen aluevesillä on laivaliikenne erityisesti vilkasta, joten vähäisiä vaikutuksia laivaliikenteelle voi aiheutua hitaammin liikkuvasta kaapelinlaskualuksesta. Tutkimus- ja asennustyöt tulevat aiheuttamaan lyhytkestoisen haitan, kun tutkimus- tai asennus alus ajaa laivaväylien poikki. Asennustyön kesto on niin lyhyt, että vaikutukset laivaliikenteelle ovat vähäiset. Itse kaapeli merenpohjassa ei häirinne laivaliikennettä kaapelin käytön aikana.

Vaikutusten lieventämistoimenpiteet

Hankkeesta vastaava katsoo, ettei hankkeella, kun se toteutetaan suunnitellusti, ole merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. Hankkeesta vastaava on pyrkinyt

välttämään tai ehkäisemään hankkeen mahdollisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia monin lieventämistoimenpitein.

Reitin suunnittelu

Reitin suunnittelutyössä on otettu huomioon useita eri näkökohtia. Yleisenä tavoitteena on kaikin mahdollisin keinoin pitää merikaapelin pituuden kasvu mahdollisimman pienenä, koska tällä on suuri vaikutus järjestelmän tekniseen kapasiteettiin ja sitä kautta asiakkaalle ja yhteiskunnalle tulevaan hyötyyn. Kaapelireitin alustavasta linjauksesta on keskusteltu viranomaisten ja infrastruktuurin omistajien kanssa. Tunnetut hylät ja muinaisjäännökset on otettu huomioon. Merenpohjan tutkimusten jälkeen mahdollisesti löydetty hylät ja muut muinaisjäännökset kierretään.

Kaapelin tyyppi ja asennustapa

Hankkeesta vastaava on valinnut kaapelityypin, jonka vaikutukset meriympäristöön ovat mahdollisimman vähäiset. Hankkeessa käytetään ns. musta kuitu -kaapelia. Valokuitukaapelia suojaa teräslangoilla vahvistettu ulkokuori. Kaapelin läpimitta on 30 mm. Kaapelissa ei ole sähkövirtaa eikä se sisällä ympäristölle haitallisia aineita.

Merikaapeli lasketaan pääosin ns. free-lay-tekniikalla eli vapaalla laskulla. Kaapelin laskun nopeus on noin 60 km päivässä. Kaapeli uppoaa nopeasti painonsa ansiosta merenpohjan sedimentteihin. Tämänhetkisen suunnitelman mukaan kaapelin laskuvaiheessa ei tarvita mitään vedenalaisia laitteita ja vaikutus ympäristöön jää minimaaliseksi.

ASIAN KÄSITTELY

Viranomaisten kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus pyysi 2.5.2022 kuntien edustajilta sekä viranomaisilta lausuntoa, onko YVA-menettelyä tarpeen soveltaa Eastern Light Finland I Oy:n hankkeeseen. Lausunto pyydettiin 1.6.2022 mennessä. Lausunnot pyydettiin seuraavilta tahoilta:

- Ahvenanmaan maakuntahallinto
- Etelä-Suomen aluehallintovirasto
- Geologian tutkimuskeskus
- Hangon kaupunki
- Kemiönsaaren kunta
- Kökarin kunta
- Liikenteen turvallisuusvirasto
- Metsähallitus
- Museovirasto
- Paraisten kaupunki
- Puolustusvoimat, pääesikunta
- Raaseporin kaupunki
- Suomen Erillisverkot Oy
- Suomen ympäristökeskus
- Uudenmaan ELY-keskus
- Varsinais-Suomen ELY-keskus
- Väylävirasto

Varsinais-Suomen ELY-keskus vastaanotti 8 lausuntoa. Seuraavassa on esitetty lausunnonantajien lausunnot tiivistetysti:

Ahvenanmaan maakuntahallinto (Ålands landskapsregeringen) toteaa lausunnossaan mm., että Ahvenanmaalla on oma YVA-lainsäädäntö, jonka 2 luvun 6 §:n mukaan Ahvenanmaan ympäristö- ja terveydensuojeluviranomainen päättää tarvitseeko hanke ympäristövaikutusten arviointia. Karttakuvien mukaan kaapelinlasku kulkee alueella, jolla on hiekkarinteitä, harjuja, riuttoja ja rannikkolaguuneja. Nämä ovat luontotyyppidirektiiviin sisältyviä luontotyypppejä, jotka vaihtelevat haavoittuvista kriittisesti uhanalaisiin. Alueella on myös runsaasti punaleviä ja sinisimpukoita. Tarkempia inventointitietoja tulee esittää, jotta hankkeen ympäristövaikutuksiin voidaan ottaa kantaa.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausunnossa sanotaan mm., että Etelä-Suomen aluehallintoviraston peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastuualueen ympäristöterveydenhuoltoyksikkö katsoo, että ympäristöterveyden näkökulmasta hankkeesta ei aiheudu sellaisia merkittäviä vaikutuksia ihmisten terveydellisiin olosuhteisiin, että ympäristövaikutusten arviointimenettely hankkeessa olisi tarpeen.

Geologian tutkimuskeskus katsoo lausunnossaan, ettei Eastern Light Finland I Oy:n merikaapelihankkeen toteuttamiseen liittyen ole tarvetta ympäristövaikutusten arviointimenettelylle.

Kemiönsaaren kunnan ympäristötarkastajan viranhaltijalausunnossa todetaan mm., että Eastern Light Finland I Oy:n Hangon ja Kökarin välisellä merikaapelihankkeella ei katsota olevan niin merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hankkeeseen tulisi soveltaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hanke vaatii vesilain (587/2011) mukaisen luvan.

Kökarin kunnan rakennustekninen lautakunta toteaa lausunnossaan mm., että rakennustekninen lautakunta on ottanut huomioon hankkeen YVA-menettelyä koskevat tiedot ja se suosittelee Kökarin pohjoispuolista reittiä sisälahtien läpi kulkevan reitin välttämiseksi.

Museoviraston lausunnossa todetaan mm., että Museovirastolla ei ole tarvetta ottaa kantaa ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn tarpeellisuuteen. Riippumatta siitä, sovelletaanko kaapelihankkeeseen YVA-menettelyä vai ei, tulee Museoviraston näkemyksen mukaan kuitenkin kaapelireitillä tehdä ennen hankkeen toteuttamista vedenalaisen kulttuuriperinnön selvitys muinaismuistolain 13 §:n perustella. Merialueiden ja saariston vedenalaisten muinaisjäännösten sijainneista ei ole käytettävissä kattavaa tietoa. Vaikka hankealue on kapea, voi kaapelihankkeella olla haitallista vaikutusta vedenalaisiin muinaisjäännöksiin, jos sellaisia osuu kaapelin reitille. Kaapelin painuminen pitkään meren pohjassa olleeseen vettyneestä puusta muodostuvaan vanhaan hylkyyn tai hyllyn osaan aiheuttaa ajan mittaan kohteelle vahinkoa. Myös kaapelin nostaminen korjausta tai poistoa varten voi johtaa kohteen vahingoittumiseen.

Paraisten kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo lausunnossaan, että Eastern Light Finland I Oy:n suunnitellulla Hangon ja Kökarin välisellä merikaapelihankkeella ei ole sellaisia merkittäviä ympäristövaikutuksia, että hankkeeseen olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hanke vaatii vesilain (587/2011) mukaisen luvan.

Raaseporin kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta toteaa lausuntonaan, että hankkeen vaikutukset ovat niin vähäisiä, ettei YVA-menettelyä ole tarpeen soveltaa.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Varsinais-Suomen ELY-keskus on 7.6.2022 lähettämällään sähköpostilla varannut Eastern Light Finland I Oy:lle mahdollisuuden antaa vastine saapuneista lausunnoista.

Eastern Light Finland I Oy on ilmoittanut 10.6.2022 puhelinkeskustelussa, että ei anna vastinetta.

ELY-KESKUKSEN RATKAISUN PERUSTELUT

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeet, joihin arviointimenettelyä sovelletaan aina, on määritelty YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa. Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelohankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Päätettäessä arviointimenettelyn soveltamisesta otetaan lisäksi huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne. Päätöksenteon perustana olevista tekijöistä säädetään YVA-lain liitteessä 2 ja YVA-asetuksen 2 §:ssä (YVA-laki 3§).

Varsinais-Suomen ELY-keskus on ratkaissut, että edellä kuvattu Eastern Light Finland I Oy:n merikaapelihanke ei edellytä ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Hankkeesta ei todennäköisesti aiheudu laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain 3 §:ssä todetun YVA-lain liitteen 1 hankeluettelon hankkeisiin rinnastettavia vaikutuksia. Harkinnassa on otettu huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne.

Päätös on tehty hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen ja ELY-keskuksen käytössä olevien hankkeen todennäköistä vaikutusalueita koskevien paikkatietoaineistojen sekä hankkeesta annettujen lausuntojen perusteella. Hankkeesta vastaavan on YVA-lain 12 §:n mukaan toimitettava ELY-keskukselle tarvittavat tiedot päätöksenteon perusteeksi. ELY-keskuksen on hallintolain (343/2013) 31 §:n mukaan huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot.

Hankkeen sijainti, ominaisuudet ja vaikutusten luonne

Merikaapelihankkeen ei arvioida lisäävän hankealueen ympäristökuormitusta merkittävästi nykytilanteeseen verrattuna. Merikaapeli uppoaa painonsa ansiosta nopeasti sedimenttiin, jolloin merenpohjaan syntyvät fyysiset vahingot ja pohjaolosuhteisiin kohdistuvat vaikutukset jäävät vähäisiksi. Putken lasku ns. free lay-tekniikalla minimoi haitalliset ympäristövaikutukset eikä laskutapa edellytä merenpohjan muokkaamista. Hankkeesta aiheutuvien vaikutusten voidaan katsoa olevan paikallisia ja lieviä. Rakentamisen aikainen häiriö on tilapäinen kaapelinlaskun viedessä suhteellisen lyhyen aikaa, noin 2–3 päivää.

Hankkeella ei ole merkittäviä haitallisia vaikutuksia vesien- ja merenhoidon tavoitteiden saavuttamiseen.

Merikaapeli kulkee noin 5 kilometriä kahden Saaristomeren Natura-alueeseen kuuluvan suojelualueen läpi Nauvon eteläpuolella. Lisäksi kaapelireitti kulkee noin 90 kilometrin matkan valtakunnallisesti tärkeäksi luokitellulla lintujen pesimis- tai levähdysalueella (FINIBA) sekä myös Korppoon lounaispuolella noin 7 kilometriä kansainvälisesti tärkeäksi luokitellulla lintualueella (IBA). Tästä ei aiheudu merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Rantojen lähellä merikaapelit liitetään maa-alueeseen rantaan porattavan kaapelireitin kautta. Rannoilla ei tehdä kaivauksia. Näin toimimalla minimoidaan ranta-alueisiin kohdistuvat haitalliset vaikutukset.

Hankkeesta aiheutuvien vaikutusten voidaan katsoa olevan paikallisia eikä hankkeesta siten aiheudu valtioiden rajat ylittäviä vaikutuksia.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Suunnitellun hankkeen lähistöllä ei ole saatujen tietojen mukaan käynnissä tai suunnitteilla muita sellaisia hankkeita, joiden yhteisvaikutusten johdosta hankkeeseen olisi sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Merikaapelin ja muiden kaapeleiden ja johtojen risteämiset toteutetaan siten, ettei hankkeesta aiheudu haittaa olemassa olevalle infrastruktuurille.

Yhteenvedo

Kun suunniteltua hanketta arvioidaan kokonaisuutena ja huomioidaan sen ominaisuudet, sijoittuminen ja vaikutusten luonne, ei hankkeen toteuttaminen todennäköisesti aiheuta laajuudeltaan ja laadultaan YVA-lain hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia. Hankkeen keskeisimmät ympäristövaikutukset muodostuvat lyhytaikaisiksi arvioituista kaapelin laskuun liittyvästä veden samentumisesta ja lyhytkestoisesta haitasta kaapelinlaskualuksen reitillä tapahtuvalle meriliikenteelle.

Tämä päätös koskee hankkeesta vastaavan esittämän aineiston mukaista hanketta. Jos hanke muuttuu esitetystä merkittävästi, arvioidaan YVA-menettelyn soveltamista yksittäistapauksessa tarvittaessa uudelleen.

JATKOTOIMENPITEITÄ

ELY-keskus toteaa, että hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa tulee huomioida edellä kuvatuissa viranomaisten antamissa lausunnoissa edellytetyt toimet ja toteuttaa suunnitellut haittojen lieventämistoimenpiteet.

Suunniteltu kaapelireitti kulkee luonnonsuojelualueiden kautta. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa hankkeesta vastaavan on huomioitava rauhoitusmääräykset, erityisesti rantautumiskohteiden osalta, joissa voi olla tarpeen rauhoitusmääräyksistä poikkeamiseen.

SELVILLÄOLOVELVOLLISUUS

Vaikka hankkeeseen ei sovellettaisi arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

SOVELLETUT SÄÄNNÖKSET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-asetus 277/2017): 1 ja 2 §

Hallintolaki (434/2003): 31 ja 60 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaavan muutoksenhakuoikeus

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valituskirjelmä on toimitettava Turun hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä. Valitusosoitus on liitteenä.

PÄÄTÖKSESTÄ TIEDOTTAMINEN

Tämä päätös lähetetään saantitodistuksella hankkeesta vastaavalle.

Varsinais-Suomen ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä Varsinais-Suomen ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/varsinais-suomi ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan hankealueen kuntien (Hangon kaupunki, Raaseporin kaupunki, Kemiönsaaren kunta, Paraisten kaupunki, Kökarin kunta) verkkosivuilla ja/tai ilmoitustaululla.

Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/varsinais-suomi-ja-satakunta "Muut" -luokan päätöksissä.

Päätös lähetetään tiedoksi lausunnonantajille sähköisesti.

ASIAKIRJAN HYVÄKSYNTÄ

Asian on esitellyt ylitarkastaja Susanna Sipilä ja ratkaissut johtava asiantuntija Asta Asikainen. Asiakirja on hyväksytty sähköisesti, mistä on merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

LIITTEET

Liite 1 Hankealueen sijaintikartta
Liite 2 Valitusosoitus

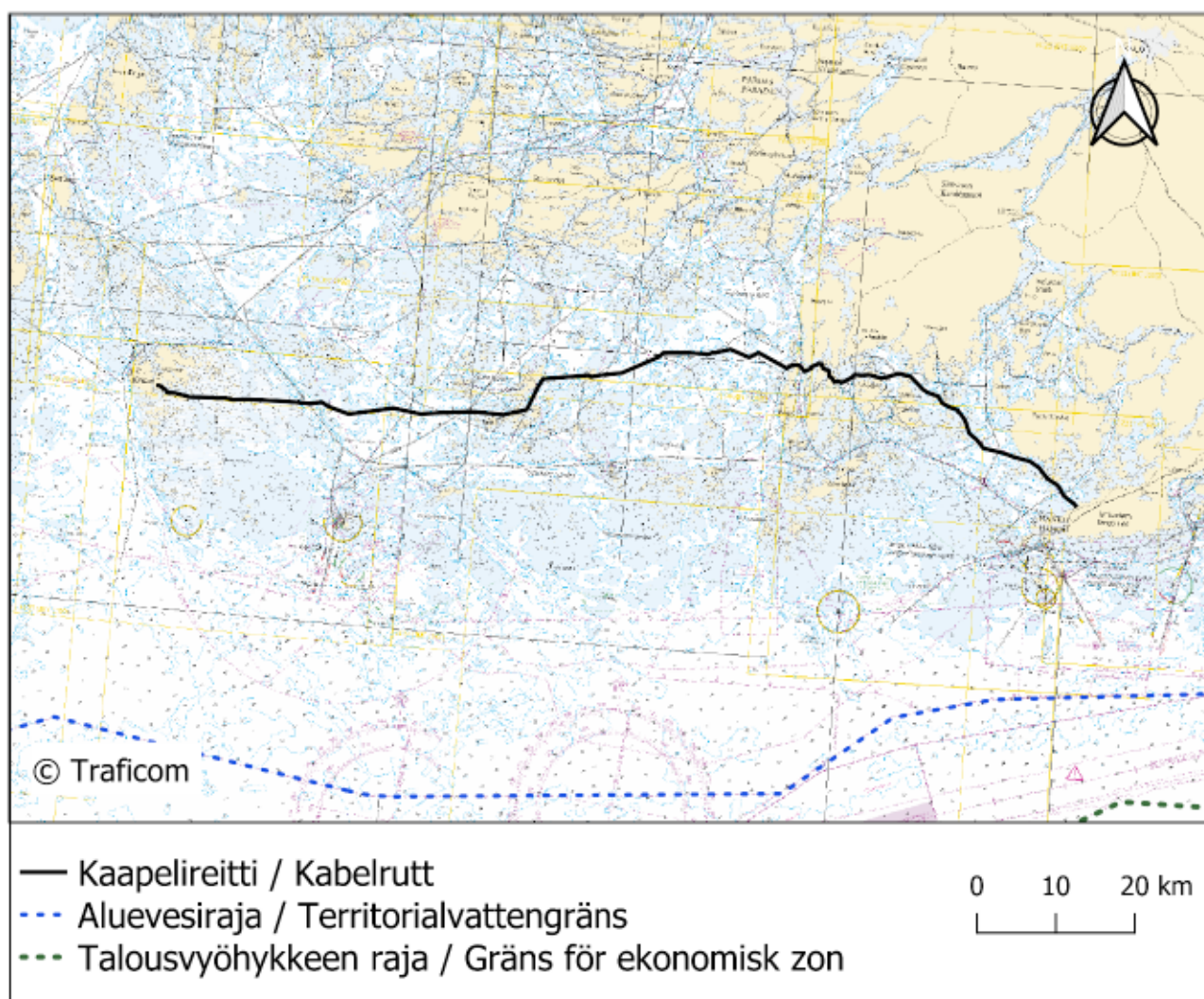
JAKELU

Eastern Light Finland I Oy / LandPro Oy, saantitodistuksin, suoritemaksutta

TIEDOKSI

Ahvenanmaan maakunta
Hangon kaupunki
Kemiönsaaren kunta
Kökarin kunta
Paraisten kunta
Raaseporin kaupunki
Ålands miljö- och hälsoskyddsmyndighet
Kuullut viranomaiset

LIITE 1 Hankealueen kartta

Valitusosoitus

Tähän päätökseen saa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) mukaisesti hakea muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa 270 euron suuruisen oikeudenkäyntimaksu. Tuomioistuimmaksulaissa (1455/2015) säädetään erikseen niistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Valitusaika Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Ajan laskeminen alkaa tiedoksisaantipäivää seuraavasta päivästä. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavaan arkipäivään.

Valittajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä seitsemäntenä (7) päivänä sen jälkeen, kun päätös on postitettu valittajan ilmoittamalla osoitteella, ellei valituksen yhteydessä muuta näytetä.

Sisältö Valituskirjelmässä, joka osoitetaan hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia päätökseen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Liitteet Valituskirjelmään on liitettävä

- valituksenalainen päätös valitusosoituksineen alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- tiedoksisaantitodistus tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- mahdolliset asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi
- asiamiehen valtakirja, mikäli asiamiehenä toimii muu kuin asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja

Toimittaminen

Valitus tehdään kirjallisesti. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa:

Turun hallinto-oikeus
Sairashuoneenkatu 2-4
PL 32
20101 Turku
Vaihe 029 56 42400, Kirjaamo 029 56 42410
turku.hao@oikeus.fi

Valituskirjelmän voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiehen tai lähetin välityksellä taikka lähettäjän omalla vastuulla postitse tai sähköisesti. Valituskirjelmän tulee olla valitusviranomaisella viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Tämä asiakirja VARELY/2012/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/2012/2022 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Asikainen Asta 29.06.2022 12:28

Esittelijä Sipilä Susanna 29.06.2022 12:27